

Mis võiks olla pealkirjaks? Kas lähtuda traditsioonist ja võtta koos nimetusega "Kiriku Elu" üle ka kunagise kuukirja ülesehitus ja suunitlus?

✠ MINA OLEN VIINAPUU, TEIE OLETE OKSAD ... ✠

Vajadus intensiivsema suhtlemise järgi meie koguduse liikmete vahel on tunda andnud juba aastaid. See on leidnud väljenduse korduvates katsetes käivitada ühistegevust, mis seni on siiski jäänud vaid juhuslikeks üritusteks. Sellesuunalised üleskutsed on kólanud nii isiklikes vestlustes kui ka koguduse koosolekutel, kuid edenemine on siiani vaevaline.

Vajadus aga üha kasvab. Praeguses kiirenenud ja pingelises ühiskondlikus ja poliitilises elus tunneme teravat vajadust selgelt teadvustada, milline on (peaks olema?) katoliiklase positsioon teiste ühiskondlike liikumiste seas. Pinnapealne, sageli väärastunud ettekujutus kirikust, sh ja eriti katoliiklusest, lausa nõuab kiriku ajaloo, ehituse ja õpetuse kõrverpeeglita tutvustamist.

Sagenevad väliskontaktid, kuhjuv kirjandus, aeg-ajalt toimuvad kohtumised ja vaimsed harjutused oleksid suurema kasuteguriga, kui informatsioon nendest jõuaks õigeaegselt suurema hulga inimesteni. Kiriku korrastamine, uute ruumide taotlemine, perekondade vastastikune abi, vanurite ja haigete toetamine, kateheesi, suvelaagrite jmt korraldamine, ... - teha oleks lõputult, sest kirik on uus ühiskond, mille ülesehitamise eest vastutame ka meie.

Mispärast ei ole me seni suutnud korraldada ühistegevust väljaspool liturgiat? Kas on meie koormus igapäevase elatise hankimiseks nii suur, et vaid hädapärast suudame selle kõrvalt näpistada pühapäevase Missa? Võib-olla me oleme liialt erinevad üksteisest, et leida ühist keelt? Võib-olla peame hoolega var-

jama oma katoliiklust, konspireerima, katsuma salaja, märkamatu tegutseda? Ehk puuduvad meil algatusvõimelised inimesed, või need, kes midagi oskaksid?

See on ju vale. "...otsige esiti Jumala riiki ja Tema õigust, siis seda kõike antakse teile pealegi!" (Mt.6.33). "Sellest tunnevad kõik, et teie olete minu jüngrid, kui teil on armastus isekeskis!" (Joh. 13.35). "... kes mind tunnistab inimeste ees, teda tunnistan minagi oma Isa ees ..." (Mt.10.32). "... ilma minuta ei või te midagi teha!" (Joh. 15.5).

Lõpuks on siiski vaid kaks võimalust: kas pole sellelaadset ühistegevust üldse vaja või on meie ühendus viinapuuga nii nõrk, et me vilja ei kannu.

Usus, et seda on siiski hädasti vaja ning lootuses, et

Isa puhastab meid, et me vilja kannaksime, kutsune kõiki taas üles leidma eneses jõudu lahkkelide ületamiseks ja armastust üksteise toetamiseks.

"Armastus ärge olgu silmakirjalik. Hoiduge kurjast eemale, kiinduge heasse! Olge vennaarmastuse poolest hellasüdamelised üksteise vastu; vastastikuses austamises jõudke üksteisest ette! Ärge olge viitsimatud hoolsuses; olge tulised vaimus; teenige Issandat! Olge rõõmsad lootuses, kannatlikud ahas-tuses, püsivad palves! Võtke osa pühade puudusest; püüdke olla külaliskonked. Õnnistage neid, kes teid taga kiusavad! Õnnistage ja ärge needke! Olge rõõmsad rõõmsatega, nutke nutjatega! Mõtelge ühesuguselt üksteise suhtes! Ärge nõudke kõrgeid asju, vaid hoiduge madaluse poole; ärge olge eneste meelest targad! Ärge tasuge ühelegi kurja kurjaga; mõtelge ikka sellele, mis hea on kõigi inimeste suhtes! Kui võimalik on, ja niipalju kui teist on, pidage rahu kõigi inimestega. Ärge makske ise kätte, arm-

sad, vaid andke maad Jumala vihale, sest on kirjutatud: "Minu käes on kät-

oidas ta 6. ja 11. jaanuaril

TAAS KATOLIILIK AJALEHT?!

Käesolev väljaanne on üleskutseks panna poolesaja aasta tagant taas käima eesti katoliiklik ajaleht. Kolmekümmendatel aastatel ilmunud "Kiriku Elu" hämmastab praegugi oma sisutiheduse ja žurnalistliku professionaalsusega. Paljud seal ilmunust väärriks kiiret taasavaldamist. Eelkõige muidugi piiskop E. Proffitch'i artiklid, kuna kuuldavasti on ligine-mas tema juubel. Peale selle teated kiriku ajaloo kohta, informatsioon iseseisvusaegsest usuelust jpm.

Traditsiooni taaselustamise ja tagasivaatamise kõrval, võib-olla aga isegi enne seda, vajame tänase päeva probleemide käsitlemist, võimalust avalikuks aruteluks, seisukohavõtuks meis ja meie ümber toimuva suhtes. Samuti vajame lihtsalt infovahetuskanalit.

Lehe väljaandmisega, olgu see leht kui väiksenahuline tahes, kaasneb teatavasti terve rida peaaegu ületamatuid raskusi ja peaaegu vastamatuid küsimusi: Kuidas korraldada trükkimine, paljundamine, levitamine? Millises mahus, kui sageli peaks see ilmuma? Kas tasuline või tasuta? Millise suunitlusega, millise struktuuriga? Ja kõige tähtsam: Kas leidub tegijaid, kas leidub toetajaid?

Teie käes olev väljaanne ei pretendeeri esimese numbristaatusele, samuti mitte esikujule, mille järgi hakata koostama lehte. Nagu alguses öeldud, on see vaid üleskutseks mõelda tehtud ettepaneku üle, idee esituseks ja meeleheitlikuks ponnistuseks mitte jääda ainult sõnade juurde, vaid jõuda kasvõi sammuke lähemale Sónale.

Allpool on esitatud "grupi seltsimeeste" mõtteid teemade kohta, mida leht võiks käsitleda. Mõtted on esitatud lühikeste arutlustena või ka näidetena. Palume Teid lahkelt korraks süveneda siin-toodusse, kaaluda oma seisukohta püstitatud probleemide osas ja võimalusi kaasalöömiseks. Ootame Teie ettepanekuid ja abi!

Lembit Peterson
Toomas Vooglaid

KATOLIILIKLUSE AJALOOST EESTIS

Esimene katoliiku jumalateenistus pärast 30-aastast sõda. 1786 a. tuli siia rooma-katoliiku Kiriku Peterburis saksa jutlustaja Karl Gottlob krahv von Schónaich-Carolath, Trieni sakslane Ellvangelist ja püha Veiti ordu rüütel, et jagada armulauda Tallinna maavalitsuskonna rooma-katoliiklastele [...] Kuberneril loaga

jumalateenistust Doomhospidali kirikus, jutlustas [...] Püha õhtusõuaja seadmisest ja selle otstarbest ning jagas 21 isikule armulauda [...] See olevat 240 aasta pärast esimene avalik Rooma-Katoliiku jumalateenistus, mis jälle peetakse Tallinnas ja et siin leiduvate rooma-katoliiklaste arv 284 olevat. [Teade Tallinna linnaarhiivist 1786 a.; "Kiriku Elu" 1934, Nr. 4]

Katoliiku preester Tallinnas: kolmandal Nelipühi päeval tuli siia Eesti- ja Liivimaa rüütelite kindralasevalitseja, aulise härra krahv von Brauni saatel, krahv Schónaich, Mohilevi Doom-härra, kellest kuulud, et ta nüüd ka Eestimaa ja Tallinna piiskop olevat [...] 7. juunil pühitses ta ühe maja Riia tänaval katoliiku kirikuks ja pidas seal jumalateenistust. Ta üüris Niguliste tänava nurgal, Lühikesel Jalal seisva von Delwigi maja ja pühitses ta 4. juulil katoliiku kirikuks. 5. juulil pidas ta seal esimese avaliku katoliiku jumalateenistuse [...] Armulaual oli 120 katoliiklast. [2. juuni 1786 a. Niguliste kiriku arhiiv; "Kiriku Elu" 1934, Nr. 4]

Selles rubriigis tuleks tähelepanu pöörata nii katoliikluse esimesele tulekule kümnendal sajandil ja sellejärgsele katoliiku perioodile kui ka reformatsiooni- ja "revolutsiooni"-järgsele ajaloole.

temaks, minna tasun kätte: ütles issand. "Kui nüüd sinu vaenlasel on nälg, sööda teda; kui tal on janu, jooda teda; sest seda tehes sa kogud tuliseid süsi tema pea peale!" Ära lase kurjal võitu saada enese üle, vaid võida sina kuri ära heaga!" (Room.12.9-21).

KATOLIILIKLUSE ORGANISEERITUD VORMIDEST

Mariaanide, Pühima Neitsi Maarja Pärispäeva Saamisele pühendatud kongregatsioon sai alguse XVII saj. teisel poolel. Kongregatsiooni alusepanija, Jumala Teener i. Stanisław Papczyński sündis 18. mail 1631 a. 1673 a. asutas esimese mariaanide kloostri. Suri 17. sept. 1701 a. Varssavi lähedal Kalvaria linnakeses. Mariaanide esialgne õitseng lõppes koos Poola riigi poliitilise languse ja jagunemisega. Süingeimaks osutus 1864. a., mil tsaarivõimud, nähes ordu-des rahva vaimu (rahvuslikkuse) peamist kantsi, keelustasid need. Mariaanid, jäetuna ilma võimalusest uute liikmete vastuvõtuks, olid määratud väljasuremisele. Võimude teadmata astus Apostellikus Pealinnas kongregatsiooni mariaanliku koguduse kasvandik Mariapole'st Leedus, Peterburi Vaimuliku Akadeemia professor Jerzy Matulewicz, hilisem Vilniuse piiskop, kellest sai kongregatsiooni uuedaja. 26. juunil 1987. a. kuul-

lutas Püha Isa Johannes Paulus II i. Jerzy Matulewicz'i õndsaks. Praegu kestab Roomas i. Stanislaw Papczyński ja i. Kazimierz Wyszyński (1700 - 1755) õndsakskuulutamise protsess.

Algselt oli mariaanidel kolm peamist eesmärki:
* Pühima Neitsi Maarja Päripatuta Saamise kultuse levitamise ja Tema vooruste järgimine;

* puhastustules kannatavate hingede abistamine ja sõjas kannatanute hingehoolitus;
* apostellik tegevus.

Uuendusreformiga kohandati kongregatsiooni vastavalt Kiriku vajadustele ja muutunud elustiilile. Praegu tegelevad mariaanid noorte kasvatamise, koolide pidamise, katoliiklike raamatute ja ajakirjade väljaandmisega, nad on kogudustes hingekarjasteks, töötavad teadlastena, on misjonärideks, tegutsevad karskuse apostolaadis, abistavad usklike mariaanlikes sanktuaariumites. Mariaanid töötavad Poolas, Inglismaal, Portugalis, Saksa Liitvabariigis, Itaalias (peakorter on Roomas), Argentinas, Brasiilias, USA-s ja Austraalias.

KOGUDUSE ELUST

- Müstiline Roos, Pühima Neitsi Maarja ilmutuse alusel valmistatud kuju, viibib meie kirikus selle aasta ke-

laks. Müstilise Roosi ilmutus algas 1947 a. kevadel ja on vaheaegade kestnud kuni viimase ajani. Ilmutuse põhisisuks on üleskutse preestrite ja Jumalale pühendunute uuenemiseks.

Mida palub PNM oma ilmutuses Montichiarias?

* iga kuu 13-da päeva pühitsemist Maria erilise päevana. Eelneva 12 päeva jooksul eriliste palvete lugemist;
* iga aasta 13-da juuli pühitsemist "Müstilise Roosi" auks;

* igal aastal 8-ridal detsembril ARMU TUNNI tähistamist (keskpäeval 12-13). "Kes ei saa minna kirikusse, palvetagu keskpäeval kodus ja ta saab armu minu läbi";

* 13-nda oktoobri iga-aastast pühitsemist ULEMAAILMSE ARMULAUAPÄEVANA MEELEPARANDUSE MÄRGIKS;

* meeleparandusprotsessioon Montichiaria allikale.

PNM soovib ka, et "Müstilise Roosi" kuju, mida nimetatakse veel "Palverändurite Neitsiks", kantaks kodus koju ja kloostri kloostriks, lubades: "Ma õnnistan ka kõiki kloostreid ja maju ning nende elanikke, kes võtavad Mind vastu armastuse ja rõõmuga. Aga nende surma tunnil olen Ma neile eriti lähedal Jumala armu ja oma eriliku armastusega".

PALVEID

"Signum meum esto: in omnibus Deum quarere, omnia ad maiorem Dei gloriam facere, spiritum Dei ubique introducere, omnia spiritu Dei pervadere. Deus eiusque gloria sit centrum totius vitae meae, sit axis circum quam omnes cogitationes meae, sensus, desideria actionesque se vertant.

Concede mihi, Domine, ut me ipsum magis magisque abnegando, semper plus de diligam. Tribue mihi virtutem et fortitudinem, ut a labore pro tui Nominis exaltatione tuaeque Ecclesiae profectum suscepto nullis impedimentis flectar, nunquam propter exortas difficultates deiciar, sed, e contra, audacter ubique igrediar ubi modo occasio sit pro te operandi et patiendi."

(Väljavõtte õndsast Jerzy Matulewicz'i vaimulikust päevikust)

TEISTEST RELIGIOONIDEST JA KONFESSIOONIDEST

Bodhidharma (5.-6. saj.), india buda munk, kes 6. saj. alguses tuli Lõuna-Hiinasse Luoyangi ja rajas seal budismi char-koolkonna. Jaapanis on B. tuntud Daruma nime all ja teda peetakse zen-budismi pühakuks. Oma põhimõtte pärast: "Üheksa korda kukud, kümme korda tõuse" nim. Jonnipunniks.

- Rändav Roosipärg pühitseti 15. augustil, Püha Taevasevõtmise pühapäeval Aglona's (Läti). Roosipärg liigub kogudusest

kogudusse, jaades paigale üheks kuuks. 13-dal septembril tõi Läti neidude ja noormeeste rahvarõivais rühm selle Tallinna ja andis pidulikult üle meie koguduse esindajatele. Rändav Roosipärg jääb meile 13-da oktoobrini, mil ta viiakse edasi Leningradi. Roosipärga loetakse meie kirikus järgmistel aegadel: P - 11.00 (kabelis)

E - 9.00

T, K, N - 8.00

R, L - 9.30

Iga kord loetakse üks osa Roosipärjast ja PNM litaania. Kes soovib osaleda Rändavas Roosipärjas, aga pole võimalik tulla kirikusse, võib palvetada ühisel intensioonil kodus.

- Adoratsioon toimub meie kirikus igal reedel. Kirik on avatud päev läbi (õhtuse Missani). Valvekorrad on jaotatud tundide kaupa adorantide vahel.

- Kiriku keldri väljaehitamisele on kõik oodatud neljapäeviti alates kella 17.00-st. Pühapäeviti peetakse kõigi ehitustöödel osalenute eest Püha Missa.

- "Emmaus" on katoliiklaste initsiatiivil loodud heategevorganisatsioon, millel on oma praugitud asjade poekesed, kommuunid puuetega ja üksildastele inimestele ning toe-

ULDKALENDER* : OKTOOBER

P	1	Jeesuslaps(e) p Teresa, Neitsi	Memoria
E	2	Kaitseinglid	Memoria
T	3		
K	4	p Franciscus Assis'ist	Memoria
N	5		
R	6	p Bruno, preester	
L	7	Roosipärja Maarja	Memoria
P	8		
E	9	p Denis, piiskop, ja tema Kaaslased, Märtrid; p Johannes Leonardi, Preester	
T	10		
K	11		
N	12		
R	13		
L	14	p Callistus, Paavst, Märter	
P	15	p Teresa Avila'st, Neitsi, Doktor	Memoria
E	16	p Hedwig, (rel.) p Margaret Maria Alacoque, Neitsi	
T	17	p Ignatius Antiookiast, Piiskop, Märter	Memoria
K	18	P LUUKAS, EVANGELIST	Festum
N	19	pp Johannes Brebeuf'st ja Isaac Jogues, preestrid, ja nende Kaaslased, Märtrid p Paulus Ristilt, Preester	
R	20		
L	21		
P	22		
E	23	p Johannes Capestrano'st, Preester	
T	24	p Antonius Maria Claret, Piiskop	
K	25		
N	26		
R	27		
L	28	PP SIIMON JA JUUDAS, APOSTLID	Festum
P	29		
E	30	*Siin on toodud vaid Rooma üldkalendri pühad. Nende pühakute päevadel, mille taga puudub märge "Memoria", sõltub vastava mälestuse pühitsemine koguduse hüvest. Millised pühad, millised pühakud peaksid kuuluma meie kohaliku kalendrisse?	
T	31		

tuspunktid üle kogu maailma. Abistatakse eelkõige kõige vaesemaid, kõige nõrgemaid.

sioonideta koguduses on kristlik perekonnaelu ja laste kasvatus. Kalendri-

mause" tugipunkt loodamas meilegi. Kes tahab osaleda?

MÄLESTUSI PAATER MIKAEELIST

Kuidas jäädvustada meie koguduse kauaaegse preestri Mikaelis Krumpans'i mälestust? Kas väärriks eraldi kogumist ja jäädvustamist tema lihtne kuid sügav huumor? Palun avaldage oma arvamust.

Peale kõige selle on materjali (vähemalt esialgu) tohult. Ilmselt oleks vaja avaldada teoloogilisi artikleid, peatükke katekismusest, jutlusi suuremate pühade puhul. Üheks tähtsamaks valdkonnaks meie vägagi noores ja tradit-

sioonideta koguduses on kristlik perekonnaelu ja laste kasvatus. Kalendri-
tõlkenmaterjalidele kuid loomulikult on oodatud Teie kaastöö.

VAIMSETEST HARJUTUSTEST e. REKOLLEKT-SIOONIDEST

Kontaktide tihedamine välismaailmaga pakub uusi võimalusi koguduse vainse elu ergastamiseks. Aegajalt toimuvad rekolektsioonid aitavad meil uendada ja tugevdada oma sisemist elu. Kahjuks tekiavad need võimalused reeglina ootamatult ja inimeste informeerimine on seega raskesti. Sageli ei ole ka võimalik muuta eelnevalt kujunenud plaane, et osaleda ootamatult võimaldatud vainsetes harjutustes. Kuna korrata saab osaleda vaid piiratud hulka inimesi, siis on valusaks küsimuseks osalejate valik. Nagu näha, on probleeme palju. See, et rekolektsioonid ei toimu regulaarselt, kõigile soovijaile sobival ajal ja teemal ei saa olla ette-käändeks nende loobumiseks. Vastupidi, tuleb otsida üha uusi võimalusi.